

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any II.—TARRAGONA, 8 Novembre de 1914.—Núm. 68.

BIBLIOTECA PÚBLICA
TARRAGONA
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

De les hores tristes...

La ciutat dels meus somnis, breçol aimat de tota ma niçaga, ben aviat creixerà, dins del seorsori, en bellesa i grandiositat, al compàs de l'amorosa fantasia del qui resta lluny d'ella.

Benhaguen, bons amics, el record dels quals, d'ara per sempre ha d'afalagar l'esperit en els llargs dies de desterro! Benhaguen, braus lluitadors, atletes de l'ideal de patria; esperits immaterials que, dia a dia, hora rera hora, aporteu, moderns ciclops, la pedra indestructible, que fa créixe la muralla fonament, damunt la qual ha de bastir-se l'edifici de les llibertats; la patria de demà!...

Ens és dat viure un moment terrible que, bé és possible que per a la humanitat constitueixi la base de llur renovació. Cap patria, cap ideal, ha de guarir-se de la influència de l'actual moment històric. Irlanda, per la força de les seves virtuts, es veu acaronada per l'escalf d'un sol deslliurador; Polònia, sembla que veurà sorgir la personalitat llur, d'un munt de sang i runes... Treballem ferm, amics!... S'apropa el toc de les hores solemniais!...

Entre tant, el batall resta alçat, per a mi, en la campana de les hores tristes! I, entre tots els vels de les fumeres fantasioses que omplenen la pensa, s'hi alcen, un cap blanc guaiador, els ulls de la companya, (que tristament modulen l'adeu!) i dos capets festius adornats amb la frescor riallera de la felicitat inconscient...

Pelegrí qui va pel món tot recercant un millorament problemàtic, rublert d'angoixa, espera amb la conformació del condemnat, el toc de l'hora que fatalment deu allunyar-lo dels que estima. Després, res: la tristor solitaria en mig del mar blau, dins d'un vaixell tot prosa, seguint amb halè, amb enyorança fantasiosa, la fumerada estesa al vent, vers l'horitzó, qui tanca la visió del que aimen!...

Però, enllà d'enllà: abeies constructores d'una nova patria vos esperen; braços estesos per estrènye al qui torna, ulls que us parlen d'alegries nascudes a l'escalf de la lluita; cors, que, com el vostre, bateguen a l'impuls d'un dolç sentiment patriòtic...

Amics!—modula el qui retorna.—A la patria són llegió els treballadors qui construeixen amb les eines de la fè que dona l'entusiasme! No hi restem pas abandonats, en l'obra empresa! Enlaire'ls cors i avant!

Ja no ha de restar ignorada i sense ressò continuador, la tasca nostra! Bons companys, ajunten son esforç amb el nostre, per a l'acoplament de les dues Catalunyes; els nostres somnis tornen realitat; la il·lusió ja és quelcom pràctic!...

Però, entre tant, ja ha sonat l'hora trista! Amics, oh, bons amics: el vaixell fuma!...

La ciutat, breçol de tota ma niçaga, concreció esperitual de tots els meus amors, va quedant-se, quedant-se, i és sols en la retina qui resta impressionada, on apar veure la estesa entre muntanyes, com fada de l'amor, ben estimada, besada llargament, amb força voluptuosa, per son aimant de sempre, el vent acaronador, qui d'altres pobles, d'altres terres, porta-li la sava de les llibertats nascudes del port fecond de la mentalitat i del sentiment, que, malgrat tot, encar fan niu a la terra.

Sentiu, còm pita? Adeu-siau, amics! I... prou; deixeu que, en aquesta darrera hora, pujant del cor modulin els meus llavis el cant profund del nostre Verdaguer:

Dolça Catalunya, patria del meu cor...

JOAQUIM TERMES.

(De *Renaixement*.)

Lletra desclosa

Senyor Director de RENOVACIÓ.

Món-estimat amic: Un company, tot cor i lleialtat, m'ha fet la mercé,—que li agraeixo,—d'avinentar-me que *La Veu de Catalunya* del prop-passat dilluns, publicava un article, en el que, amb febles salvetats, més amb injustes suposicions, agafant el rave per les fulles, me suposa l'autor dels articles que, parlant de Santa Maria del Miracle, sotscriu el per a mi absolutament incoegut i aixerit *Póllux*.

Malgrat i que l'esmentat article de *La Veu* no mereix lo que se'n diu ni un got d'aigua de basques, de totes manes he escrit al il·lustrat director de llur plana artística,—el bon amic En Joaquim Folch i Torres,—protestant i prevenint-lo de les afirmacions del tot gratuïtes i del tot mancades de fonament que en aquell escrit es consignen, car això de donar gat per llebra an aquell importantíssim periòdic, fent-li admetre informacions a la babalá, no es gens seriós, i fa patir el bon nom d'aquella cultíssima publicació.

Com es deu fregar les mans de gust el tal *Póllux*, al veure que *La Veu de Catalunya* ha errat la calada!

Per força, el qui tan lleugerament, tan en sense tò ni só ha donat,—calumniant-me,—el meu pobre nom al diari barceloní, per força, dic, deu ser guerro, per quant, al agafar l'escopeta per a veure de fer blanc, s'ha quedat amb els ulls clucs, i en lloc de tocar a n'en *Póllux*,—que ni m'interessa sapiguer qui es,—ha clavat els perdigons al primer transeunt que passava.

I quina poca sustancia corre pel mon!

Sempre, senyor Director, el seu bon amic i servidor,

JOAN RUIZ I PORTA.

Ciutat, 4 de Novembre de 1914.

* * *

No tenia necessitat el nostre distingit amic senyor Ruiz i Porta de enviar-nos la precedent carta per a fer-la pública sincerant-se de no ésser ell l'articulista *Palux* com amb tant desconeixement de l'hèroe argonauta el califica la persona que va escriure la nova que publicà *La Veu de Catalunya* en la plana artística del dilluns darrer, persona que per força té d'ésser interessada en aquesta discussió que s'ha tingut respecte a la Esglesia del Miracle entre en Joan Molas Sabaté i'l nostre *Póllux*, i que, per coincidència, no deix d'ésser pas un dels interessats el corresponsal artístic de *La Veu* a Tarragona senyor Molas. I diem que era innecessari que l'Arxiver del nostre Ajuntament digués que no era, com no ho es, el nostre *Póllux*, perquè a Tarragona ja tot'hom n'estava convensut, es a dir, tothom menys en Molas, venint de motillo en aquesta ocasió lo que diuen en aquella coneguda sarsuela:

«Todo Madrid lo sabía,
todo Madrid, menos él.»

I ara, suposant que hagués sigut en Ruiz i Porta l'articulista *Póllux*, què tindria això de particular? Com a ciutadà tarragoní i com a persona que estima les coses d'art de la ciutat, no hauria deixat de sustentat un criteri, respectable i digne de tenir-se en compte, com ho son els que sustenten en *Póllux* i en Molas, si bé el d'aquest, per no trencar el seu hàbit de disconformitat en totes les coses, es antagònic al del nostre company, mes per sistema que per una convicció fonament sentida.

En Molas no ignora que en les planes del nostre periòdic s'hi acolleixen totes les idees que exposin els articulistes amb raonaments fonamentats, i això

ho sab el jove artista tarragoní, perquè en mes de una ocasió s'han publicat a RENOVACIÓ articles den Molas que no han portat firma i que la Redacció no ha tingut inconvenient en donar a llum com a propis. En Molas hauria pogut acudir a les nostres planes per a la seva rèplica, i allavors, que amb tota seguretat hauria sigut mes mesurat en ses argumentacions, potser no s'hauria donat ocasió a que des de *La Veu de Catalunya* se digués lo que s'hi diu den Ruiz i Porta, barrejant-lo en aquest assumpte que per a res absolutament hi havia intervingut.

Si la preocupació den Molas es el saber qui es el nostre *Póllux*,—com ho demostrà al retar an aquest a una controversia pública, quan lo que devia fer era proseguir la rèplica per escrit qu'es tal com va començar-se,—ja li constava de que un cop acabada aquesta discussió el nostre company hauria donat el seu nom, i no precisament per a guanyar-se algun mèrit, sino perquè, posades les coses al terreny en que han arribat, se vegès ben clarament de que en *Póllux* no eludia la responsabilitat que li pogués cabre per sostenir un criteri ben seu i ben respectable.

Ara, que'ls llegidors comparin el procedir de cada hu dels que han intervingut en aquesta discussió sobre l'Esglesia del Miracle.

◆ ◆ ◆

A "El Ideal"

Hem llegit l'article alusiu de *El Ideal* que, com tots els que'ns vé dedicant, conté en síntesis, a falta d'altra argumentació, aquell vell tòpic de sempre: que'ls de RENOVACIÓ no som republicans. Per a major abundament, aquesta vegada afegeix també d'una manera rotunda que «sentim odi a tots els qui lluiten per ideals nobles, altruistes i elevats, i que tenim més de carlista i de clerical que de verdader republicà».

Al decidir-nos a refutar d'una vegada per a sempre aquestes gratuïtes afirmacions, aquestes insidies de mala fè, ens trobem en una dificultat. I es que no sabem si pendre-ns-ho amb el tò melodramàtic en que ells s'expressen, o bé si tenim d'imprimir en la nostra contesta un tò obertament humorístic. Realment, el que'ls de *El Ideal* s'erigeixin en definidors de la república, en expenedors de normes republicanes, resulta d'un género bufo tan marcat que a un li es difícil sostreure's de la temptació de fer-hi un xic de brometa. Per ayui els farem l'honor de contestar-los-hi en sério. Un altre dia ja veurem.

Senyors redactors de *El Ideal*: a l'acusació que'ns llenseu de que tenim més de carlistes i de clericals que de verdaders republicans, nosaltres contestem, oferint-vos graciosament la col·lecció sencera de RENOVACIÓ per a que'ns senyaleu l'article o el solt aont nosaltres haguem mai atacat o compromés la causa republicana, com aixis mateix ens citeu el lloc de nostre periòdic aont haguem deixat de combatre al clericalisme i'l carlisme, un dels seus puntals. Si no ens ho demostreu, si no podeu dir-nos aont i quan hem fet traició a la causa qu defensem, aleshores serem nosaltres els qui, de calitat d'acusats pasarem a la d'acusadors i amb la força que'ns donarà'l trepitjar terreny ferm, assistits per lo raó, direm que mai els redactors de *El Ideal* poden haver sustentat amb honradesa'l títol de republicans, quan per fins que tendeixen a engatussar incautes faltan a la veritat en públic d'una manera tan descarada.

Nosaltres, senyors de *El Ideal*, per amor a la República, an aquesta República que voldriem veu-

re, ben dignificada, regir el mon, hem portat a la picota a col·lectivitats que, dient-se aimants de la República, han compromés el seu pervindre fent, amb llurs odís, que visquessin allunyats de nosaltres elements importantíssims quins haurien sigut una garantia i una gran força per al seu triomf definitiu. Nosaltres hem combatut sens treva als qui fent alardes de sustentar ideals de lliberació, coven un odi africà a tot lo que tendeix a enaltir a la nostra patria Catalunya; als qui un dia escarneixen la nostra llengua i's mofen de tot lo que significa aspiració a les reivindicacions nacionalistes, aquestes reivindicacions, entenèu?, acceptades avui per totes les col·lectivitats mes progressistes del mon com un dels medis més llògics per a arribar a que la llibertat individual i col·lectiva sia un fet dins de l'humanitat. Nosaltres hem anatematitzat an aquells homes que la llibertat l'entenen en el sentit de tolerancia per a ells i oprobi per als altres. Nosaltres, en fi, hem combatut i continuarem combatent amb tota la nostra força, an aquells que invadint el camp republicà son uns eternals col·laboradors de la monarquia...

I si per obrar aixís, si per esforsar-nos en netejar de mala herba el nostre partit se'ns titlla de farsants i de fer obra anti-republicana; si els que son un estorb per a la marxa triomfal de la república son considerats com els bons, i nosaltres els dolents, aleshores serà qüestió de creure que existeixen dues classes de república: la de l'odi, l'anti-catalana, la bullanguera, i la nostra: llibertat, Catalunya, tolerancia!

EL DIABLE BÓ.

Tot llegint... tot passant...

Un amic anglés que malgrat estar lluitant a les avansades del exèrcit aliat no ha perdut, com a bon anglés, son flemàtic bon humor, me envia una postal, quin us se ha fet popular per la curiosíssima coincidència dels noms del dos. Quefes de les armes Franceses i Angleses. Es com segueix:

JOF	FRE
FRE	NCH

i per comentari; French completa a Joffre.—Guanyarem... guanyarem, tardarem, empró guanyarem.—James.

Molt be, amic James, i que de tot cor t'ho desitja *Triik*, puig que vostra causa es la de tots els humans, que'n sapiguen ser-ne, mes no descuideu el deure mes sagrat que teniu contrèt davant el mon, no oblideu la venjansa de l'heròica Bèlgica; si, James amic, deü enfonsar-se tot, mes la noble Bèlgica no pot, no deü morir qui ha donat un tant fort exemple d'independencia. Al costat de Bèlgica, l'heròica i la noble, les gestes mes grans de tots els pobles avant-pasats, no son res.

Si els aliats perdessiu, si d'aquesta terrible lluita ne sortís triomfanta l'orgullosa Germania, fora un grilló oprobiós per a la humanitat lliure, per a la humanitat que no vol ésser esclava de cap dictadura i ún dogall que ofegaria per sempre mes l'esclat de les Nacionalitats oprimides, irredentes...

* * *

Llegeixo: Els Senyors Junoy, Rodés, Moles i Hurtado han enviat telegrams al *Gallo* demanant-li noves del estat de *Joselito*.

Llegeixo també que malgrat el greu estat sanitari de Barcelona no hi hagut cap dels seus Diputats i Senadors que s'hagi dirigit al Govern reclamant la presa de mides per a evitar el perill de la malaltia que flagella a Barcelona.

Sens comentaris.

TRIK.

◆ ◆ ◆

Notes ciutadanes

Els estudiants

Què passa? Grupus d'estudiants en plena Rambla a les hores que'ls catedràtics del nostre Institut tenen senyalades per a fer classe? Quelcom d'anormal deü succeir i casi seria qüestió d'averiguar-ho, si no vegessim que'ls promotors son estudiants. Tractant-se d'ells, essent els qui formulen una protesta els joves qui assisteixen a les aules de l'Institut per a obtenir el grau de batxiller, dessisteix el Ciutadà de inquirir el per què de la llur revolta. Amb els estudiants passa quelcom semblant com amb les dones: aquestes, totes, absolutament totes son hermoses, i els estudiants, sempre, sempre tenen tota la raó.

Si hem convingut mes d'una volta en que la raó deü donar-se a un moro, per què no hem de donar-la als qui, sense ésser moros, ens demostraran a la llum del sol i a la claror de la lluna que siga, tota la força de la seva protesta, tota la raó que fcnamenta els seus esclats revolucionaris estudiantils?

Quan el Ciutadà era estudiant,—oh, ditxosos i feliços temps de la adolescencia, com els recordo amb recança!—tanvé, en mes de una ocasió, la nostra sang jovenívola i bullenta se'ns havia revoltat i les aules de l'Institut anyoraven per uns quants dies les nostres visites cotidianes i'ls catedràtics, respectables sempre per a nosaltres, s'enfadaven i no podien ni sabien trobar el medi d'armonitzar el nostre temperament rebel per a enmotllar-lo a les ordres i pràcticos que acostumen a regir en tots els centres docents. Com més s'obstinaven ells, els docents professors, en buscar un arreglo a lo que nosaltres tan graciosament sabiem tot sovint desarrenglar, com mes procuraven posar-hi tot el seu saver, més nosaltres buscavem enredar la troca. Ja se sabia: era pitjor el remei que la malaltia.

Les bullangues estudiantils totes entranyen un aire de revolta, una ànsia de llibertat que'ls cors d'aquells joves que a totes hores somnién l'ésser homes, nien amb tant d'entusiasme com veneració. Qualsevol senzilla ordre del ministre de Instrucció pública es prou per a obrar com la gota que fa sobreixir el got curull d'aigua. Per això les protestes dels estudiants sempre simpatitzen a tots els qui hem passat per les aules, i a tots els qui venerem a la llibertat dels homes i dels pobles com a una de les met sagrades aspiracions.

En Bergamin està per errar-la cada volta. Ahir es l'Unamuno el qui cau víctima de les ires del ministre, amb sols un cop de ploma que'l destitueix de la clàssica Universitat de Salamanca; avui son els simpàtics estudiants els qui han de pagar el mal humor de que estava posseit el ministre un matí al llevar-se.

Visquen els estudiants i visca ara i sempre la llibertat!

CIUTADÀ.

◆ ◆ ◆

MARGINAL

La desesperació alemanya

Segons notícies rebudes per diferents conductes, els alemanys posen mines, no sols a les rutes marítimes angleses, sinó entre les que comuniquen els ports neutrals entre sí, sense donar a coneixe a ningú llur posició, havent ocasionat la pèrdua de nombrosos vaixells i la mort a bon nombre de persones pertanyents a països neutrals.

Contra aquesta violació del dret internacional i d'humanitat, s'ha recorregut davant el Govern dels Estats Units en protesta, per a que cesi aquest acte de desesperació de Guillem II, que solsament tindria son justificació admetent com exacte el següent horòscop que publica el Daily Telegraph, i que transcrivim com a curiositat.

Heus'aquí lo que diu dit periòdic:

«El doctor Frank Allen, president de l'Associació Astrològica Americana, al qui's deuen la predic-

ció d'importants sucesos, tals com l'assassinat de Mac Kinley, el terratrémol de Sant Francisco de California i l'exclat de la present guerra—lo que li ha volgut molta popularitat—ha publicat un horòscop sobre el Kaiser, que acaba amb les següents paraules:

L'Emperador nasqué baix una configuració planetaria de caràcter perillós, i son horòscop indica possibles calamitats. Astrologicament enraonant, el Kaiser ha entrat já en la zona de la desventura.

Durant el solstici invernal del proper Desembre, Saturn, en la zona de la desgracia del Kaiser, entrarà en oposició amb els raigs del Sol, junt amb Març, potent configuració que no admet altra interpretació sinó la de que tots quants finces aquell moment l'han obeit humilment, li arrancaràn el ceptre del poder i les armes de la agressió, rebelant-se contra son antic sobirà.

El Kaiser podrà obtindre alguns triomfs inicials i l'últim d'ells tindrà lloc a començaments de Novembre, empró la força destructiva de son horòscop no pot ésser combatuda. La caiguda i la inevitable gran crisis arribarà del 8 al 31 de Desembre proper.»

Sols creient amb aquestes prediccions podriem explica'ns certs actes realitzats per l'Emperador d'Alemanya, pró estem molt lluny de fer-ho, encar que hi ha coincidencies que asombren verdaderament i que la gent senzilla admeterán com a presagi, com per exemple el que la sogra del Kronprinz, gran duquesa de Mecklemburg-Schwerin, hagi rebutjat la nacionalitat alemanya, tornant a pendre la nacionalitat russa, posant el seu palau de Weuden, a Livonia, a disposició dels militars ferits. Aquesta princesa s'anomenarà, des d'ara, gran duquesa Mihailovic.

I respecte al caracter de Guillem II, que proclamant-se Mecenas de l'art i defensor de la pau ha provocat la guerra i ha manat destruir nombroses obres artístiques, el pintor Corcos recorda en Il Marzocco, dos incidents curiosíssims:

«En un banquet donat a Portdam, fa uns deu anys, se sentaren a la taula amb l'Emperador, literats, artistes i homes de ciencies. Durant el menjá s'enraoná del Rei d'Italia, al qui deia el Kaiser que li tenia sincera i lleal amistat de germá, i de les bel·leses artístiques d'Italia, mentres l'Emperador se mostrá callat i taciturn.

De moment, i com obeint a un involuntari impuls, exclamá dirigint-se a un artista italiá, donant un cop de puny a la taula:

—*Peccato!*... I pensar que vostre rei, el rei d'Italia, sense mi, que li he ensenyat, hauria ignorat sempre que existia Montecassino!...

I no es aixó tot.

«Un any després, quant a Lisboa se posá a la aprovació del Kaiser la llista de festeijos que projectava el govern en honor seu, d'un sol cop de ploma borraré el paragraf en que s'anunciava una extraordinaria corrida de toros que privadament devia celebrarse en honor seu, perque, segons digué «son ánim, inclinat a la pietat, repugnava el sagnant espectacle.»

I lo mateix del Kaiser succeex al seus súbdits que amb l'obsesió irresistible de apropiarse de Calais i des d'allí amenaçar les costes angleses, mentres que'ls anglesos estan igualment disposats a no permetre que'ls alemanys s'apoderin de cap punt important de la costa, cosa que uo'ls hi serà gaire difícil mentres segueixin tenin el domini del mar.

Peró hi ha estrategues de café, com tanvé hi ha guerrers de redacció. D'aquí el projecte de varis periodistes alemanys, que's titulen pèrits militars i proposen construir un pont de pontons per atravessar el pas de Calais, cosa verdaderament inverossimil i que no passa d'ésser una utopia. Segurament que aquests pèrits militars no coneixen el pas de Calais mes que a vista de guatlla.

Per què continuar amb mes proves de la desesperació alemanya? Finces unes fulles editades pel "Bureau des Deutschen Haudels-

tages—Berlin“ i que redactades dolentament en castellà se envien a arreu d'Espanya i Amèrica llatina parlant de l'herètica i demòcrata Bèlgica i per a contrarrestar els fets alemanys diu que «muchachos belgas han arrancado los ojos de indefensos heridos...» «mujeres belgas cortaron el pescuezo o soldados que habian acogido mientras dormian».

Solsament el temps es el cridat a posar en clar tots aquests fets de vesania o desesperació, quina fi es la de poguer fer vessar sang i mes sang com si no hi hagués ja civilització, com si fóssim als països dels càfres, dels bàrbres.....

PÒLLUX.

D'aquells temps...

Al meu amic Salvador Ferré, vinguet al mon amb quatre segles de retràs, li dedico aquestes ratlles curtes que volen semblar versos.

I

Un romàntic castell al mig dels boscos, que'l rodejen, amb l'ombra de llurs arbres... El castell, ferm i alt, tot fet de pedra, amb ses torres rodones, foradades per a que sigui fàcil defensar-lo, si els enemics, violentament, l'ataquen; sembla un monstre dormit; i es el seu somni el repòs de llarguíssimes jornades.

II

La foscor de la nit tot ho rodeja, i a tot dona unes formes espantables; les montanyes, les plantes i les pedres semblen tropes inmensas de fantasmes. Dorm la gent al castell. Tothom reposa, ni el remor mes petit commou els aires. El silenci domina per tot l'àmbit d'aquell camp tant extens, tant admirable...

III

¿Quin soroll es aquest? Es una porta que s'ha obert, donant pas per la muralla a una forma confosa, que camina, com buscant una cosa que li manca. Mes de prompte se sent, lleu, i armoniosa, una música dolça, acompanyada d'una veu varonil, forta i alegre qu'una cançó d'amor i plaer canta.

IV

¿Què ha succeït aquí? Torna'l silenci a regnar, amb sa calma sobirana; ni la cançó se sent, ni's veu la sombra que sortí, fa algun temps, per la muralla. ¿Fou il·lusió dels ulls? ¿Fou un deliri? Potser sí... Pero ¿què s'ha sentit ara? ¿Es un petó? Això es, no hi ha cap dubte... La sombra ja ha trovat lo que buseava.

N. G. RUIZ.

Les set meravelles del mon

L'empelt humà

Aprofitar la mort accidental de un individu sa per a trasplantar les vísceres al cos de un individu malalt, allargar la vida a expenses de la mort mateixa, tal es el paper de l'empelt animal, la conquesta mes recent de la cirurgia.

Un quart de segle enrera hauria semblat absurde aquesta tasca; s'ha pogut realitzar avans que tot, mercès als descobriments microbiològics den Pasteur i den Lister. Una tècnica, portada fins a sos últims límits, ha permès abordar la operació, la mes delicada de totes, la sutura de les arteries i de les venes, que's troba en la base de tot empelt. En efecte, per a que un orgue pugui viure en un cos prestat, es precis que siga alimentat per la sang d'aquest últim, que'ls seus vasos sien soldats «anastomosats» amb els del nou organisme. Aquesta sutura muscular intentada des de 1759 per Hallowel i en 1896 per el professor Jaboulay, el qui devia trobar un fi tan tràgic en la recent catàstrofe de Melun, ha pogut, per fi, ser realitzada de una manera perfecta per Aleix Carrel en 1902.

Duenyo aixi de la circulació de la sang, el nostre eminent compatriota va procedí desseguida a

empelts d'òrguens, i va demostrar que baix el punt de vista operatori l'empelt donava resultats tan excel·lents com promptes.

Un deixeble de Carrel, el doctor Voronow, ha completat l'obra del mestre, realitzant l'empelt de durada dels òrguens trasplantats. L'empelt humà va guanyant terreny de cada dia.

Així Goebel, de Kiel, reemplaça les articulacions dels dits de la mà per les dels peus; Albee, de Nova-Iork, tracta el mal de Pott per l'empelt de una part de la tibia en la espina dorsal; Voronow, reemplaça l'os occipital, rosegat per un tumor, per per un tros de l'omoplat; Doyen, de Paris, aixeca un aneurisma de l'arteria poplítea i la substitueix per un fragment d'arteria de moltò, etc. Jaboulay ha intentat en 1906, empeltar a l'home els ronyons de un gutxo i d'una cabra i Unger, en 1910, tement la mort imminent de una noia, li va empeltar els ronyons de un macaco de Borneo. A dir veritat, aquestes últimes tentatives no han tingut l'èxit que's mereixen, però la via queda oberta i la cirurgia dels empelts està cridada a prestar a la humanitat els mes grans serveis.

Les futures generacions trobaràn molt senzill lo que avui sembla paradòxic. Els malalts atacats de tuberculosi doble dels ronyons, qu'están condemnats sens remissió, aprofitaràn els ronyons sans de les persones accidentades; s'empeltaràn les articulacions i els membres i aquest vell somni del rejuveniment corporal, acariciat des de fa tants segles per la imaginació popular, serà potser demà una realitat.

L'empelt humà en aquestes condicions, ¿no es una extraordinaria meravella?

Per a "La Reconquista"

Senyors de *La Reconquista*, ont está la serietat? No estarà en vosaltres segurament. ¿A qué vé'l convidar a RENOVACIÓ a una demostració sobre l'existència de certa quantitat d'aigua al pou del Francolí, si després d'acceptada per la nostra part, s'ha de surtir amb excuses i evasives per a cubrir mes o menys decorosament l'incompliment de lo que'n deuriem fer un compromís?

¿Es que no capiu el concepte de formalitat i paraula que deu posseir tota persona qui escriu per al públic?

Escriuiu per sport, o en defença d'una que vosaltres deveu creure la *Veritat*?

No ens ha extranyat el procedir vostre, però pel respecte que'ns mereix tot'hom que llegeix la premsa, voldriem que s'acabés aquesta qüestió tal com nosaltres l'haviem començada i *La Reconquista* continuá en son primer article d'aquesta sèrie.

Tots sabem que la cosa té l'origen en un solt nostre que vosaltres tildareu de tendencios, oferint-vos, per a demostrar-nos l'equivocació de lo que en aquell solt *pretenu* veure.

Seguí un article nostre rebutjant el calificatiu de tendencios per que no va ésser ni l'interés ni l'enquina qui ens mogué a publicar aquell solt, i de pas acceptavem vostra oferta sens ànim ni de que ens donessiu una *lliçó* ni de recullir-la, xó es, sens vençuts ni vencedors. Volíem adquirir un coneixement sòlid de lo que en l'actualitat eren les obres de captació d'aigües al llit del Francolí.

I vet'aquí que es despenja el confrare *La Reconquista* amb que no'ls es possible consultar a la persona que se'ls havia ofert, etc., etc., tot allò de les excuses.

Volem ésser acusadors sempre, i es per xó que recullim aquell paragraf que diu: «Si dispusiéramos de espacio ya le diríamos alguna cosita mas al colega nacionalista, pero nos hemos enterado tarde, cuando ya teníamos en máquina *La Reconquista*»... per a convidar-lo a que ens les digui aquestes *cositas* apelant als sentiments de dignitat dels qui escriuen l'aludit setmanari per a que compleixin lo que'ls demanem.

NOVES

Com a mida previsorra contra l'epidemia tifoidea que sembla amenaçar-nos, ha ordenat l'Alcaldia, una acertada disposició profiláxica, com es la anàlització diària de l'aigua de les fonts públiques de la ciutat.

Aplaudim amb entusiasme l'acertada gestió del primer tinent d'Alcalde Sr. Soler, en bé de la salut pública i ens plau moltíssim donar-ho a coneixe a

nostres conciutadans, per a que no deixin de col·laborar a quantes iniciatives prenguin les autoritats locals que vagin encaminades a tan humanitaris fins.

Tartana en venda: Informes, Rambla Sant Carles, 26, taller.

El Casal Catalanista del Districte V de Barcelona, adherit a la Unió Catalanista, ha remés a aquesta Alcaldia el següent comunicat, que se'ns prega la seva reproducció:

«Excel·lentíssim Senyor:

Aquesta entitat s'és gratament enterada dels acords i de les gestions de l'Excm. Ajuntament que Vos teniu la sort de presidir, per a veure de lograr la conservació de la famosa iglesieta de Santa Maria del Miracle, menaçada d'enderrocament; pels quals acords i gestions us preguem, Excm. Senyor, vulgueu acceptar i trasmetre als Concellers de la Imperial Tarragona, nostra felicitació mes coral, puig que és opinió nostra i'ns sentim empesos a fer-vos-en avinent i desitgem us consti, de que tal acte patriòtic, segella meritosament vostra tasca municipal i la fa digna de l'admiració i estima de tots els aimants de Catalunya, que amb dolor veiem lo poc que per Ella es desvetllen sos homes i ses corporacions.

La conservació d'aqueix petit joiell arquitectònic, és, al nostre entendre, a la vegada que un tribut rendit a l'art migeval de nostra terra, un llegat que no podem dignament negar a l'avenir, puig que és una fita històrica remembradora perdurablement de les grandeses i glories de nostra Catalunya, nació independenta que fou.

Çò és lo que per acord del C. D. ting l'honor i plaer de comunicar-vos.

Visquèu molts anys per a fer semblantes obres. Barcelona, 3 Novembre de 1914.—El Secretari, *F. Pineda Verdaguer*.—El President, *Pere Puig-Pey*.

Excel·lentíssim Senyor Alcalde Constitucional de Tarragona.»

¿Voleu tenir els metalls sempre com a nous? Useu l'«Aladdin», de venda Ferreteria Mallol.

Ha mort en aquesta ciutat en Joan Carbó, industrial ben conegut i acreditat.

Havia desempenyat importants càrrecs en el partit federal de la localitat, en el que militava des de tota sa vida.

A la seva familia, afligida per aquesta dolorosa pèrdua, i al nostre company i bon amic Sr. Olive-la, nevot del finat, endrecem el nostre pesam ben sentit.

Havent arribat al plaç d'acumulació d'interessos l'Associació chatelusiana «L'Amich del Poble Català» o sigui als 10 anys per a tindre dret a renda, han comensat a cobrar la part que los hi ha correspost els socis inscrits en l'any 1904, repartint-se entre aquests la quantitat de 120 pessetes per individu.

Per lo que's refereix a Tarragona, han cobrat les respectives quantitats corresponents als trimestres vençuts, els tres únics socis fundadors.

El millor saló de llimpiar calçat es *El Brillante*. A la crema *Dandy*.

COMTE DE RIUS, 15

La distingida esposa del nostre benivolgut company i amic en Joan Andreu, ha deslliurat amb tota felicitat un nen molt robust, per quin motiu ens plau felicitar als pares del qui ha d'ésser un futur i bon nacionalista.

Per excés d'original, ens veíem obligats a retirar a última hora varis articles que teniem destinats per aquest número, entre'ls tals un que parla de la reunió haguda el dimecres darrer a Cà la Ciutat per a tractar de l'actual crisis obrera, i un altre sobres el trust de la llum a Tarragona.

Els insertarem en el pròxim editorial.

Simil Camussa, la de més durada, més barata i millor. De venda Ferreteria Mallol.

Societat de socors mútuls
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts. electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 608

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ

*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca,
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

CAMISES

CORBATES

NOVITATS

GILABERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÀ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

AL DIA

Perfumeria
 Confeccions
 Novitats

RAMBLA SANT JOAN, 40

JOAN ESBERT

FARMACÉUTIC

UNIÓ, 22

FRANCISCO POTAU

Calçat fet

i a la mida

RAMBLA DE SANT JOAN, 52

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companyia de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companyia de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Macià Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Gran Fábrica de Calçat

= DE =

RAMÓN CAVALLE

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 36

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raïms sense alcohol

The Grape Juice Co. L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i convals-

cencia

Se ven per tot arreu

IMPREMPTA

= DE =

Llorens i Cabré

FORTUNY, 4

TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanes : Plu-
 mes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja pa-
 pers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos

Articles per a magatzems de vins i olis

Macià Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9